

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1SŽa/9/2014
Identifikačné číslo spisu:	1014200273
Dátum vydania rozhodnutia:	09.04.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hatalová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:1014200273.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Henčekovej PhD. a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: R., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Alžírkej demokratickej ľudovej republiky, t. č. Útvar policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, zastúpený Centrum právnej pomoci, Kancelária Bratislava, Námestie Slobody 12, proti odporcovi: Prezídium policajného zboru, Úrad hraničnej a cudzineckej polície, Riaditeľstvo hraničnej a cudzineckej polície Bratislava, Oddelenie cudzineckej polície policajného zboru Bratislava, Hrobáková 44, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu o zaistení navrhovateľa z 30. januára 2014, sp. zn. PPZ-HCP-BA6-3-094/2014-AV-TVO, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo 04. marca 2014, č. k. 9Sp/16/2014-40, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 04. marca 2014, č. k. 9Sp/16/2014-40 m e n í tak, že rozhodnutie odporcu zo dňa 30. januára 2014, sp. zn. PPZ-HCP-BA6-3-094/2014-AV-TVO z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d'alsie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r i a d' u j e , aby bol R., nar. XX.XX.XXXX, štátny príslušník Alžírkej demokratickej ľudovej republiky, toho času umiestnený v Útvare policajného zaistenia pre cudzincov Medveďov, bezodkladne p r e p u s t e n ý zo zaistenia.

Účastníkom konania náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I. PREDMET KONANIA

Krajský súd v Bratislave rozsudkom uvedeným vo výroku potvrdil rozhodnutie zo dňa 30. januára 2014, sp. zn. PPZ-HCP-BA6-3-094/2014-AV-TVO, ktorým odporca podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) zaistil navrhovateľa dňom 30. januára 2014 o 11:00 hod. na účel výkonu jeho

administratívneho vyhostenia. Dĺžku doby zaistenia stanovil podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov do 30. júla 2014.

V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že preskúmal napadnuté rozhodnutie i konanie, ktoré jeho vydaniu predchádzalo a dospel k záveru, že opravný prostriedok bol podaný nedôvodne.

Z administratívneho spisu odporcu krajský súd zistil, že navrhovateľ je štátnym príslušníkom Alžírkej demokratickej ľudovej republiky, bez cestovného dokladu. Je slobodný, bezdetný. Štátnu hranicu s Ukrajinou prekročil v roku 2010 mimo hraničný priechod. O udelenie azylu na území SR požiadal celkom 3 krát.

Dňa 15. mája 2010 požiadal o udelenie azylu pod identitou U., ako štátny príslušník Palestíny. Žiadosť bola zamietnutá ako zjavne neopodstatnená. Druhýkrát požiadal o udelenie azylu už dňa 27. júla 2010 pod rovnakou identitou, počas vstupného pohovoru uviedol svoju pravú identitu. Pobytový tábor v Rohovciach svojvoľne opustil, v septembri 2010 bol vrátený z územia Rakúskej republiky a z toho dôvodu bolo konanie pred Migračným úradom zastavené (rozhodnutie sp. zn. MÚ-416/PO-Ž-2010, právoplatné dňa 13. októbra 2010).

Rozhodnutím oddelenia cudzineckej polície PZ SR v Bratislave zo 14. októbra 2011 (sp. zn. PPZ-HCP-BA6-AV-197-6/2011-SAN) bolo rozhodnuté o administratívnom vyhostení navrhovateľa po prvýkrát. V konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku Krajský súd v Bratislave rozsudkom zo dňa 13. júna 2013, č. k. 1S/54/2012-73 potvrdzujúce rozhodnutie druhostupňového správneho orgánu (sp. zn. PPZ-HCP-BA2-2011/012802-005 zo dňa 16. decembra 2011) spolu s prvostupňovým rozhodnutím zrušil podľa § 250j ods. 2 písm. a/ OSP s tým, že správny orgán má v ďalšom štádiu skúmať, či s ohľadom na zdravotný stav navrhovateľ nespadá pod osobitný režim zraniteľných osôb. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 01. októbra 2013.

S ohľadom na tretiu žiadosť o azyl zo dňa 10. októbra 2013, odporca konanie o administratívnom vyhostení prerušil (rozhodnutie zo dňa 12. decembra 2013).

V súvislosti s doručením rozhodnutia Migračného úradu o zastavení konania podľa § 19 ods. 1 písm. i/ zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle dňa 29. januára 2014 odporca vydal jednak rozhodnutie o administratívnom vyhostení navrhovateľa, jednak preskúmané rozhodnutie o zaistení.

Preskúmané rozhodnutie bolo vydané v zmysle § 88 ods. 1 písm. b/ zákona na účel výkonu administratívneho vyhostenia. Odporca tak rozhodol o zaistení navrhovateľa podľa krajského súdu v súlade so zákonom, po vydaní rozhodnutia o administratívnom vyhostení.

Krajský súd v dôvodoch rozhodnutia uviedol, že Ústava Slovenskej republiky zaručuje osobnú slobodu v článku 17. Právo na osobnú slobodu patrí k najzákladnejším ľudským právam, garantuje ho nielen Ústava SR, ale aj Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 5 ods. 1). Dôvodom pre zásah, t. j. pozbavenia osobnej slobody je v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. i/ zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osobnej slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie. Každý, kto bol pozbavený slobody, musí mať právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je toto pozbavenie nezákonné. Osobe pozbavenej osobnej slobody sa zaručuje tiež právo na periodickú kontrolu dôvodnosti ďalšieho trvania tohto obmedzenia. Obmedzenie osobnej slobody je možné iba na základe zákona, pričom obmedzenie musí rešpektovať princíp proporcionality v kolízii stojacich ústavne chránených hodnôt. Obmedzenie základného práva je možné len z dôvodu, ktorému s ohľadom na ústavný poriadok možno priznať obdobnú relevanciu, akú má obmedzené základné právo. Takýmto dôvodom v zásade bude iné základné právo, alebo ústavou ustanovený verejný záujem. Obmedzenie musí obstať z hľadiska vhodnosti dosiahnuť sledovaný cieľ. Nemožno opomenúť, že je potrebné skúmať tiež otázku potrebnosti, nevyhnutnosti takéhoto obmedzenia, t. j., či vo vzťahu k cieľu nemožno tento dosiahnuť inými normatívnymi prostriedkami, ktoré by obmedzovali dotknuté základné právo v menšej intenzite.

V danom prípade došlo k obmedzeniu osobnej slobody navrhovateľa, teda k zásahu do jednej zo základných slobôd. Uvedené obmedzenie bolo vykonané na základe zákona, po vydaní rozhodnutia o administratívnom vyhostení; napadnuté rozhodnutie podlieha súdnemu prieskumu v urýchlennom konaní (§ 250sa OSP). Existujúca právna úprava, či už v zákone o pobyte cudzincov alebo v Občianskom súdnom poriadku podľa krajského súdu korešponduje teda citovanému medzinárodnému dohovoru.

Pri zodpovedaní otázky proporcionality obmedzenia osobnej slobody vo vzťahu k verejnému záujmu a vhodnosti pre dosiahnutie sledovaného cieľa, príp. v otázke nemožnosti jeho dosiahnutia iným normatívnymi prostriedkami, ktoré by obmedzovali osobnú slobodu navrhovateľa v menšej intenzite, sa krajský súd stotožnil s názorom odporcu o tom, že dosiahnutie účelu obmedzenia osobnej slobody, teda realizáciu administratívneho vyhostenia cudzieho štátneho príslušníka bez oprávnenia na pobyt, nemožno v prípade navrhovateľa dosiahnuť inými normatívnymi prostriedkami, o ktorých pojednáva najmä ustanovenie § 89 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona.

V zmysle tohto ustanovenia namiesto zaistenia možno štátnemu príslušníkovi tretej krajiny uložiť povinnosť hlásenia pobytu alebo zloženia peňažnej záruky.

Krajský súd poukázal na to, že navrhovateľ sa na území Slovenskej republiky zdržuje už od roku 2010. V troch konaniach o udelenie azylu bol neúspešný, pričom raz bolo konanie zastavené pre opustenie územia SR.

Podľa názoru krajského súdu skutočnosť, že navrhovateľ v rozpore so zákonom po podaní žiadosti o azyl dvakrát svojvoľne opustil azylové zariadenie, vycestoval na územie Rakúskej republiky, z územia ktorej bol vrátený späť na územie Slovenskej republiky, v azylovom konaní vystupoval s falošnou identitou, v plnej miere odôvodňuje záver, že zabezpečenie realizácie výkonu v poradí druhého administratívneho vyhostenia navrhovateľa je možné len za pomoci inštitútu zaistenia podľa § 88 zákona. V zmysle § 88 ods. 2 zákona u navrhovateľa existuje tiež riziko úteku, keď nemá udelený pobyt podľa tohto zákona na území Slovenskej republiky a v zmysle rozhodnutia o administratívnom vyhostení mu hrozí uloženie zákazu vstupu na viac ako tri roky.

S ohľadom na stanovisko zariadenia, ktoré bude zabezpečovať administratívne vyhostenie, krajský súd akceptoval maximálne stanovenú dobu zaistenia. Zdôraznil, že je však potrebné v zmysle § 90 ods. 1 a 2 zákona permanentne skúmať, či naďalej trvá účel zaistenia. S ohľadom na výsledok konania o administratívnom vyhostení je potrebné čo najrýchlejšie toto vyhostenie zabezpečiť, aby sa na území SR z časového hľadiska minimalizovalo trvanie obmedzenia osobnej slobody navrhovateľa.

K námietke navrhovateľa v opravnom prostriedku ohľadom jeho oprávneného zdržiavania sa na území Slovenskej republiky v čase vydania rozhodnutia o administratívnom vyhostení krajský súd uviedol, že s týmto názorom sa nestotožňuje.

Podľa § 22 ods. 1 zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle v znení zákona č. 495/2013 Z. z., účinného od 01. januára 2014, žiadateľ o udelenie azylu je oprávnený zdržiavať sa na území SR do rozhodnutia o žiadosti o udelenie azylu.

V uvedenom ustanovení sa neuvádza oprávnenie zdržiavať sa na území SR do právoplatného skončenia azylového konania. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 495/2013 Z. z. uvedená zmena vychádza z požiadaviek aplikačnej praxe viazať oprávnenie žiadateľa zdržiavať sa na území SR do rozhodnutia o žiadosti. V dôvodovej správe sa ďalej uvádza, že ak bude rozhodnutie vydané v konaní o udelenie azylu vykonateľné (nie právoplatné), žiadateľ už nebude oprávnený zdržiavať sa na území SR na základe zákona o azyle, a pokiaľ nemá udelený pobyt podľa zákona o pobyte cudzincov získava status osoby s neoprávneným pobytom na území SR a je voči nemu možné použiť príslušné ustanovenia tohto zákona.

Vychádzajúc z tejto dôvodovej správy bude podľa názoru krajského súdu preto dochádzať k situáciám,

keď sa žiadateľ o azyl bude považovať za osobu s neoprávneným pobytom na území SR už po doručení nevyhovujúceho rozhodnutia, pred právoplatným skončením azylového konania.

V prípade navrhovateľa Migračný úrad MV SR rozhodnutím zo 17. decembra 2013, sp. zn. MÚ-453-18/PO-Ž-2013 zastavil konanie o azyle podľa § 19 ods. 1 písm. i/, teda z dôvodu, že v konaní o azyle sa už právoplatne rozhodlo o tom, že sa žiadosť zamieta ako zjavne neopodstatnená a skutkový stav sa podstatne nezmenil. Proti tomuto rozhodnutiu navrhovateľ síce môže podať rozklad do 20 dní od jeho doručenia, avšak tento opravný prostriedok nemá odkladný účinok podľa § 19 ods. 4 in fine. Podľa názoru súdu v danej veci ide potom o situáciu, ktorú mala na mysli i vyššie citovaná dôvodová správa. Už pred právoplatným skončením konania o azyle má žiadateľ - navrhovateľ status osoby s neoprávneným pobytom. S ohľadom na vylúčenie odkladného účinku rozkladu sa navrhovateľ preto nesprávne domnieva, že odporca mal v konaní o administratívnom vyhostení pokračovať až po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia o žiadosti o udelenie azylu. Podľa názoru krajského súdu by sa v opačnom prípade celkom zmaril účel návratovej smernice.

Navyše so zaistením žiadateľa o udelenie azylu počíta i zákon o pobyte cudzincov, napr. v novo prijatom ustanovení § 88 písm. a/, ale i v ustanovení § 84 ods. 7.

Ak teda odporca administratívne vyhostil navrhovateľa ako osobu, ktorá na našom území má neoprávnený pobyt, v tejto otázke rozhodol v súlade so zákonom o azyle i s ustanovením § 82 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z.. I keď sa rozhodnutie o zaistení vydáva v spojitosti s rozhodnutím o administratívnom vyhostení a nemožno ich od seba celkom oddeliť, podľa názoru súdu, v konaní o opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o zaistení nemôže súd preskúmať neprávoplatné rozhodnutie o administratívnom vyhostení, pretože na jeho preskúmanie v konaní podľa piatej časti OSP nie je vôbec oprávnený. S ohľadom na dočasný charakter rozhodnutia o zaistení to ani nie je potrebné.

Ako už bolo v rozhodnutiach migračného úradu opakovane rozhodnuté, u navrhovateľa neexistujú prekážky pre jeho vrátenie do krajiny pôvodu. Touto otázkou sa zaoberal odporca i v rozhodnutí o zaistení a administratívnom vyhostení, krajský súd sa s jeho závermi v tejto otázke plne stotožnil. Krajský súd žiadne zjavné fakty brániace vyhosteniu v danej veci nezistil. Navrhovateľ sa preto mylne domnieva, že zaistenie je neúčelné a neefektívne z dôvodu, že nie je daná reálnosť vyhostenia navrhovateľa.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného, krajský súd dospel k záveru, že preskúmané rozhodnutie odporcu bolo vydané v súlade so zákonom o pobyte cudzincov i so zákonom o správnom konaní, v plnej miere rešpektujúc ústavnoprávny aspekt tohto rozhodnutia, ktorým sa nepochybné zasiahlo do osobnej slobody navrhovateľa.

Krajský súd uviedol, že nezistil žiadne pochybenia ani v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu preskúmaného rozhodnutia. Z obsahu spisu nemožno vyvodiť žiadnu spojitosť medzi tým, že dňa 29. januára 2014 o 13:00 hod. bol navrhovateľ kontrolovaný policajtom v kaviarni v Bratislave a skutočnosťou, že v tento i v nasledujúci deň sa odmietol k veci vyhostenia i zaistenia vyjadriť.

Z uvedených dôvodov krajský súd napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne potvrdil.

II

Stručné zhrnutie odvolacích dôvodov navrhovateľa

Proti uvedenému rozsudku podal navrhovateľ včas odvolanie, z dôvodu, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Podľa názoru Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „súd“) skutočnosť, že navrhovateľ v rozpore so zákonom po podaní žiadosti o azyl dvakrát svojvoľne opustil azylové zariadenie, vycestoval na územie

Rakúskej republiku, z územia ktorej bol vrátený späť na územie SR, v azylovom konaní vystupoval s falošnou identitou, v plnej miere odôvodňuje záver, že zabezpečenie realizácie výkonu v poradí druhého administratívneho vyhostenia je možné len za pomoci inštitútu zaistenia podľa § 88 zákona o pobyte cudzincov.

Krajskému súdu vyčítal, že nezistil žiadne pochybenia ani v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu preskúmaného rozhodnutia, hoci na ne v opravnom prostriedku upozorňoval.

Podľa názoru navrhovateľa sa krajský súd nedostatočne vysporiadal s námietkou navrhovateľa uvedenou v opravnom prostriedku navrhovateľa zo dňa 14. februára 2014, a to konkrétne so skutočnosťou, že odporca nebral do úvahy, že navrhovateľ v čase vyhlásení v zápisnici zo dňa 29. januára 2014, mohol byť pod vplyvom alkoholu a tohto nepodrobil skúške na prítomnosť alkoholu v krvi. Navrhovateľ na to poukazuje v spojitosti so závermi znaleckého posudku vyhotoveného MUDr. Denisou Mészárosovou a MUDr. Ľubomírou Izákovou PhD., zo dňa 07. júla 2013, kde sa uvádza, že u navrhovateľa bol zistený nadmerný škodlivý konzum alkoholu. Sám odporca vo svojom rozhodnutí o zaistení navrhovateľa zo dňa 30. januára 2014 uvádza, že „z obsahu znaleckého posudku je teda možné konštatovať, že v súčasnej dobe nie je možné účastníka konania považovať za osobu so zdravotným postihnutím, a teda nie je možné na neho hľadiť ako na zraniteľnú osobu“ a ďalej, že „navrhovateľ má emočne nestabilnú poruchu osobnosti, ktorá ho predisponuje k ostatným psychickým poruchám“.

Obsahom predmetného znaleckého posudku je, že navrhovateľ v minulosti trpel príznakmi adaptačnej a neskôr posttraumatickej stresovej poruchy, v čase vypracovania posudku však príznaky týchto porúch znalkyne nepozorovali.

Navrhovateľ upriamil pozornosť na to, že medzi vypracovaním predmetného znaleckého posudku a vyhotovením zápisnice o vyjadrení účastníka konania zo dňa 29. januára 2014 uplynulo viac ako 6 mesiacov a zdravotný či psychický stav navrhovateľa sa v tomto období mohol výrazne zmeniť, pričom odporca jeho zdravotný ani psychický stav v čase rozhodovania o zaistení neskúmal a teda nemohol zodpovedne vyvodiť záver, že navrhovateľ nie je osobou so zdravotným postihnutím.

Poukázal na ustanovenie § 88 ods. 9 zákona o pobyte cudzincov, ktoré uvádza, že ustanovenie § 88 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov sa nevyťahuje na maloletú osobu, ktorá nemá výkonného nástupcu. Iné zraniteľné osoby možno zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

Navrhovateľ zdôraznil, že hoci nie je predmetom tohto konania rozhodovanie vo veci vyhostenia, samotné rozhodnutie odporcu uvádza a cituje ustanovenia zákona o pobyte cudzincov o vyhostení a z toho dôvodu navrhovateľ vyjadruje presvedčenie, že následky uvedeného nekonania je potrebné vnímať aj s ohľadom na konštatovanie odporcu, keď tento uvádza, že „vychádzal z vyjadrení navrhovateľa uvedených v zápisnici o podaní vysvetlenia, kde neuviedol, že jeho vyhostením bude dotknutý jeho súkromný a rodinný život“ - keďže odporca sa k týmto otázkam odmietol vyjadriť.

Dôvody, pre ktoré sa navrhovateľ nevyjadril je opäť potrebné podľa navrhovateľa skúmať s ohľadom na jeho zdravotný stav, nakoľko má na území SR priateľku a pokiaľ by konal účelovo, ako to odporca vo svojom rozhodnutí opakovane tvrdí, tak by túto skutočnosť určite uviedol (p. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom B.). Táto by mu bola ochotná poskytnúť ubytovanie v prípade, ak by odporca rozhodol podľa § 89 ods. 1 písm. a/ Zákona o pobyte cudzincov. Navrhovateľ poukázal na to, že jeho s uvedenou osobou bol rovnako aj príčinou opustenia azylového zariadenia navrhovateľom, pričom je otázkou odborného posúdenia do akej miery je navrhovateľ schopný posúdiť následky svojich skutkov. Odporcom tvrdené ohrozovanie verejného poriadku síce reflektuje skutočnosť a má právny základ (nerešpektovanie rozhodnutia orgánov SR), avšak je potrebné vziať do úvahy aj mieru závažnosti konania navrhovateľa, ktorým porušil verejný poriadok Slovenskej republiky vo veciach týkajúcich sa jeho osobného statusu.

Výkon zaistenia a pobyt v útvere policajného zaistenia pre cudzincov s ohľadom na zdravotný a psychický stav navrhovateľa tomuto spôsobuje len ďalšie jeho zhoršovanie. V tejto súvislosti navrhovateľ poukázal na ustanovenie § 95 ods. 2 zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého ak

zdravotný stav štátneho príslušníka tretej krajiny vyžaduje zdravotnú starostlivosť, ktorú nie je možné zabezpečiť v zariadení, zariadenie mu zabezpečí túto starostlivosť v zdravotníckom zariadení mimo zariadenia.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti v spojení s citovanými ustanoveniami príslušných právnych predpisov navrhovateľ navrhol, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie odporcu o zaistení cudzinca, zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

III.

Vyjadrenie odporcu k odvolaniu navrhovateľa

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa vyjadril tak, že napadnutý rozsudok krajského súdu navrhol potvrdiť ako vecne správny. K námietke navrhovateľa, že sa krajský súd nedostatočne vysporiadal s námietkou navrhovateľa uvedenou v opravnom prostriedku, a to konkrétne so skutočnosťou, že odporca nebral do úvahy, že navrhovateľ v čase vyhlásení v zápisnici zo dňa 29. januára 2014, mohol byť pod vplyvom alkoholu a tohto nepodrobil skúške na prítomnosť alkoholu v krvi, pričom poukázal na závery znaleckého posudku vyhotoveného MUDr. Denisou Mészárosovou a MUDr. Ľubomírou Hákovou, zo 07. júla 2013 odporca poukázal na ustanovenie § 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov.

Podľa uvedeného ustanovenia zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena, slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov.

Odporca poukázal na to, že navrhovateľ vo svojom podanom odvolaní uvádza vybrané časti posudku vyhotoveného MUDr. Denisou Mészárosovou a MUDr. Ľubomírou Izákovou, ktoré účelovo cituje a má snahu bez poskytnutia reálnych dôkazov spochybniť postup a konania odporcu.

Odporca v tejto súvislosti zdôraznil, že navrhovateľ neposkytol odporcovi, resp. súdu žiadny relevantný dôkaz potvrdzujúci jeho vyjadrenia vo vzťahu k osobe navrhovateľa. Ak sú pochybnosti o právnej spôsobilosti tak Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava navrhuje, aby tieto boli vyvrátené vypočutím, resp. vyžiadaním si vyjadrenia od nezúčastnenej osoby v danom prípade od prítomného tlmočníka p. L., ktorý môže jednoznačne vyvrátiť pochybnosti navrhovateľa.

Odporca tiež poukázal na priame vyjadrenie navrhovateľa, keď tento na priamu otázku odporcu „Cítite sa zdravotne a psychicky spôsobilý na spisovanie zápisnice o podaní vyjadrenia a následných konaní? Požil ste dnes alkoholické alebo iné návykové látky?“ odpovedal „Áno, cítim sa dobre a som spôsobilý na celé konanie. Dnes som nepožil žiadny alkohol ani iné návykové látky ako drogy a ani nič podobné.“

Odporca mal teda s ohľadom na vyššie uvedené za preukázané, že navrhovateľ bol spôsobilý na konanie vedené správnym orgánom, žiadny relevantný dôkaz nepreukazuje, resp. nevyvracia spôsobilosť navrhovateľa. V tomto ohľade odporca poukázal aj na skutočnosť, že splnomocnená osoba svojím konaním v konečnom dôsledku spochybňuje svoje oprávnenie zastupovať navrhovateľa. Ak by tento v súčasnej dobe nebol spôsobilý na právne úkony ako mohol splnomocniť Mgr. Juraja Kollnera na právne úkony, alebo sa jeho nespôsobilosť vzťahuje len na úkony vykonávané odporcom, čiže účelovo pripúšťa len tie úkony, ktoré sú pre jeho klienta výhodné. Podľa názoru odporcu je pre neho neprijateľné aby sa osoba, ktorá nebola prítomná vyjadrovala k stavu navrhovateľa v čase konania a spochybňovala ho akýmkoľvek spôsobom a taktiež nie je podľa názoru odporcu možné akceptovať takéto vyjadrenia s ohľadom na profesnú spôsobilosť splnomocnenej osoby, ktorá nemá vzdelanie v danom odbore, a teda nevie posúdiť takúto osobu s ohľadom na jej možnú nespôsobilosť.

Splnomocnená osoba nepreukázala, že u navrhovateľa došlo k zmene zdravotného stavu po vypracovaní predmetného posudku, a teda, že účastník konania je zraniteľnou osobou a ani inou zraniteľnou osobou

podľa zákona o pobyte cudzincov a z tohto dôvodu nemohol odporca postupovať v zmysle § 83 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov.

K námietke navrhovateľa, že odporca mal v zmysle uvedeného vyhodnotiť aj dôvody, pre ktoré sa nevyjadril k otázke či jeho vyhostením bude dotknutý jeho súkromný a rodinný život, odporca uviedol, že navrhovateľ ako účastník konania bol zo strany odporcu opakovane poučený o svojej povinnosti podľa § 34 správneho poriadku. Odporca poukázal aj na skutočnosť, že v napadnutom rozhodnutí ako aj v rozhodnutí o administratívnom vyhostení pri hodnotení vyjadrení navrhovateľa vychádza z vyjadrení znalkýň obsiahnutých vo vyhotovenom posudku, ktoré práve splnomocnená osoba účelovo prehliada, a to napríklad:

„S výnimkou obdobia, kedy menovaný trpel na psychotickú poruchu (podľa dokumentácie v období 8-12/2011) je schopný správne vnímať reálne udalosti, dianie okolo neho a následne ich správne interpretovať a reprodukovať.

Výpoveď menovaného je zištné účelovo motivovaná s cieľom dosiahnuť svoj cieľ - azyl. Menovaný je v súčasnosti plne schopný chápať zmysel správneho konania a svoje postavenie v ňom.

U menovaného bol zistený nadmerný škodlivý konzum alkoholu, avšak v súčasnosti bez známkov závislosti.“

Odporca uviedol, že z vyššie uvedeného mal za preukázané, že navrhovateľ bol poučený podľa ustanovení správneho poriadku, že týmto poučeniam plne porozumel, teda mal vedomosť o povinnosti navrhnuť na podporu svojich tvrdení dôkazy, ktoré sú mu známe a napriek tomu sa odmietol vyjadriť. Z povinnej procesnej súčinnosti správneho orgánu a účastníka konania vyplýva, že správne orgánu nemožno vytýkať ako vadu konania, ak neprihliadol na skutočnosti jemu neznáme, ktoré podľa povahy vecí mohol uviesť len účastník konania (navrhovateľ) a v rozpore s § 34 ods. 3 správneho poriadku ich nenavrhoval. Nesplnenie zákonnej procesnej povinnosti podľa predmetného ods. 3 môže mať pre navrhovateľa v zmysle správneho poriadku nepriaznivé procesné dôsledky. V súvislosti s vyššie uvedeným podľa komentára Doc. JUDr. Košičiarovej PhD., správny orgán neprípustí podľa § 62 ods. 1 písm. a/ obnovu konania, ak účastník konania (navrhovateľ) bude uplatňovať dôkazy, ktoré mohol uplatniť v konaní už predtým, ale tak z vlastného zavinenia neurobil.

Zo zápisnice o vyjadrení účastníka konania spísanej dňa 29. januára 2014 vedenej pod č. PPZ-HCP-BA6-3-086/2014-AV vypláva skutočnosť, že odporca si splnil zákonnú procesnú povinnosť, skúmal možnosť uloženia náhradnej formy zaistenia podľa § 89 ods. 1 písm. a/ a b/ zákona o pobyte cudzincov a práve navrhovateľ neuviedol, žiadne skutočnosti, ktoré by ho oprávňovali postup podľa predmetného ustanovenia.

Podľa § 83 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov policajný útvar môže skrátiť čas zákazu vstupu podľa § 82 ods. 3 alebo administratívne nevyhostiť štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je zraniteľnou osobou alebo ktorý má udelený pobyt, ak by dôsledky postupu podľa § 82 ods. 1 a 2 boli neprimerané vzhľadom na súkromný a rodinný život štátneho príslušníka tretej krajiny, dĺžku jeho pobytu, zdravotný stav, vek štátneho príslušníka tretej krajiny alebo väzby s krajinou pôvodu.

Vo vzťahu k súkromiu a rodinnému životu navrhovateľa, keď navrhovateľ tvrdí, že v vzťah navrhovateľa a uvedenej osoby bol rovnako aj príčinou opustenia azylového zariadenia navrhovateľom, pričom je otázkou odborného posúdenia do akej miery je navrhovateľ schopný posúdiť následky svojich skutkov, odporca uviedol, že navrhovateľ opätovne poukazuje na svoj zdravotný a psychický stav a konštatuje jeho „ďalšie zhoršenie“.

Odporca k uvedenej námietke uviedol, že nemôže s takýmto vyjadrením súhlasiť, a to z dôvodu, že jeho splnomocnená zástupkyňa nie je kompetentná sa vyjadrovať k zdravotnému stavu navrhovateľa bez poskytnutia relevantného dôkazu o skutočnom zhoršení zdravotného stavu navrhovateľa. Ak by k

takémuto reálnemu zhoršeniu zdravotného stavu navrhovateľa reálne došlo bola mu zo strany zariadenia (t. j. Útvorom policajného zaistenie Medved'ov) plne poskytnutá nevyhnutná zdravotná starostlivosť tak ako tomu bolo aj v minulosti.

Odporca teda považuje za preukázané, že vyjadrenia splnomocnenej osoby sú v danom prípade vedome zavádzajúce a lživé. Taktiež odporca nemá pochybnosti o tom do akej miery je navrhovateľ schopný posúdiť následky svojich skutkov pričom je nutné sa opierať o existujúci znalecký posudok, ktorý sa touto skutočnosťou dôsledne zaoberal a v tejto súvislosti uvádza „S výnimkou obdobia, kedy menovaný trpel na psychotickú poruchu (podľa dokumentácie v období 8-12/2011) je schopný správne vnímať reálne udalosti, dianie okolo neho a následne ich správne interpretovať a reprodukovat.“.

Je evidentné z konania navrhovateľa, že tento nerešpektuje zákony štátov, v ktorých sa zdržiava a koná len za účelom vlastného prospechu a v prípade, že takéto konanie je v rozpore so zákonom koná v jeho rozpore.

Odporca uviedol, že v ostatných častiach sa plne pridrižiava predchádzajúcich písomných a ústnych vyjadrení, ktoré sú súčasťou spisového materiálu zaslaného na Krajský súd v Bratislave.

IV.

Argumentácia rozhodnutia odporcu

Odporca rozhodnutím zo dňa 30. januára 2014 sp. zn. PPZ-HCP-BA6-3-094/2014-AV-TVO zaistil dňom 30. januára 2014 navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dobu zaistenia stanovil podľa § 88 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov do 30. júla 2014. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že dokazovaním bolo preukázané, že navrhovateľ po nelegálnom vstupe na územie Slovenskej republiky na jej území sa zdržiaval neoprávnene až do doby jeho zadržania príslušníkmi policajného zboru.

Šetrením vo veci bolo zistené a preukázané, že navrhovateľ požiadal vyhlásením o udelenie azylu a vedome opakovane uvádzal pred orgánmi štátnej správy SR inú identitu. Neoprávnene vycestoval z územia SR, keď bola dňa 24. septembra 2010 na základe Dublinského nariadenia prijatá žiadosť o prevzatie navrhovateľa späť z Rakúskej republiky na územie SR.

Podľa odporcu zotrvanie navrhovateľa na území SR nesie so sebou riziko, že odkladom výkonu rozhodnutia bude ohrozený verejný poriadok. Samotné konanie navrhovateľa, jeho opakované hrubé porušovanie všeobecne záväzných právnych predpisov, ako aj skutočnosť, že bez povolenia príslušných orgánov nelegálne vstúpil na územie SR, že počas konania vo veci žiadosti o azyl sa opakovane svojvoľne vzdialil z pobytového tábora, po právoplatnom ukončení konania o azyl, a to neudelením azylu a neposkytnutím doplnkovej ochrany sa zdržiaval na území SR a nevycestoval z jej územia, poukazuje na skutočnosť, že možno predpokladať že účastník konania ujde alebo bude iným spôsobom mariť alebo sťažovať výkon rozhodnutia o administratívnom vyhodení.

Odporca v rozhodnutí poukázal aj na závery znaleckého posudku (MUDr. Meszárosovej a MUDr. Izákovéj) zameraného na zdravotný stav navrhovateľa, z ktorého podľa odporcu vyplynulo, že navrhovateľ bol v čase rozhodovania odporcu plne schopný vnímať zmysel správneho konania a svoje postavenie v ňom, je schopný vnímať reálne udalosti, dianie okolo neho a následne ich správne interpretovať a reprodukovat. Odporca tiež poukázal na to, že obsahom znaleckého posudku je aj informácia o tom, že navrhovateľ v minulosti trpel príznakmi adaptačnej a neskôr posttraumatickej stresovej poruchy, v čase rozhodovania odporcu však príznaky týchto porúch znalkyne nepozorovali.

Podľa odporcu z obsahu znaleckého posudku bolo možné konštatovať, že v čase rozhodovania odporcu nie je možné navrhovateľa považovať za osobu so zdravotným postihnutím a teda nie možné účastníka konania považovať za zraniteľnú osobu. Odporca súčasne nespochybnil skutočnosť, že navrhovateľ má emočne nestabilnú poruchu osobnosti, ktorá ho predisponuje k ostatným psychickým poruchám, ale

práve konanie navrhovateľa (nadmerne škodlivý konzum alkoholu) u neho navodilo rozvinutie týchto psychických porúch.

V.

Právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

Podľa § 244 ods. 1 OSP v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 250l ods. 1 OSP sa v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov, postupuje podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku „Rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov“. Pokiaľ v tretej hlave piatej časti Občianskeho súdneho poriadku nie je ustanovené inak, použije sa primerane ustanovenie druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku s výnimkou § 250a (§ 250l ods. 2 OSP).

V predmetnej veci je potrebné predostrieť, že predmetom odvolacieho konania bol rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu o zaistení navrhovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP) preskúmal napadnuté rozhodnutie krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z.) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť. Rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 250ja ods. 2 OSP s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 09. apríla 2014 (§ 156 ods. 1 a ods. 3 OSP).

Navrhovateľ v odolaní proti rozsudku krajského súdu brojil proti jeho záverom, že rozhodnutie odporcu bolo potrebné potvrdiť ako vecne správne a vydané s príslušnými právnymi predpismi.

Navrhovateľ krajskému súdu vyčítal, že sa nedostatočne vysporiadal s jeho námietkou uvedenou v opravnom prostriedku navrhovateľa, a to konkrétne so skutočnosťou, že odporca nebral do úvahy, že navrhovateľ v čase vyhlásenia v zápisnici zo dňa 29. januára 2014, mohol byť pod vplyvom alkoholu a tohto nepodrobil skúške na prítomnosť alkoholu v krvi.

Navrhovateľ poukazoval na závery znaleckého posudku vyhotoveného MUDr. Mészárosovou a MUDr. Izákovou zo dňa 07. júla 2013, kde sa uvádza, že u navrhovateľa bol zistený nadmerný škodlivý konzum alkoholu. Navrhovateľ poukázal na samotný názor odporcu vyjadrený v dôvodoch rozhodnutia, kde pripúšťa, že „navrhovateľ má emočne nestabilnú poruchu osobnosti, ktorá ho predisponuje k ostatným psychickým poruchám“.

Obsahom predmetného znaleckého posudku je, že navrhovateľ v minulosti trpel príznakmi adaptačnej a neskôr posttraumatickej stresovej poruchy, v čase vypracovania posudku však príznaky týchto porúch znalkyne nepozorovali.

Navrhovateľ namietal, že medzi vypracovaním predmetného znaleckého posudku a vyhotovením zápisnice o vyjadrení účastníka konania zo dňa 29. januára 2014 uplynulo viac ako 6 mesiacov a zdravotný či psychický stav navrhovateľa sa v tomto období mohol výrazne zmeniť, pričom odporca jeho zdravotný ani psychický stav v čase rozhodovania o zaistení neskúmal, a teda nemohol zodpovedne vyvodiť záver, že navrhovateľ nie je osobou so zdravotným postihnutím.

Navrhovateľ vyjadril presvedčenie, že ho bolo potrebné posudzovať ako zraniteľnú osobu, ktorú možno v zmysle zákona o pobyte cudzincov (§ 88 ods. 9) zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší

čas.

Krajského súdu bolo možno vytknúť, že sa uvedenou námietkou vôbec nezaoberal.

Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky nebolo účelné z tohto dôvodu rozhodnutie prvostupňového súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Ako totiž už Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze sp. zn. II. ÚS 147/2013 z 09. októbra 2013 uviedol, účelom záruk v ustanovení čl. 5 ods. 4 dohovoru je nechať preskúmať zákonnosť zbavenia osobnej slobody a v prípade jeho nezákonnosti nariadiť prepustenie. Je zrejmé, že toto preskúmanie je zmysluplné a efektívne len vtedy, keď je dostupné v primeranej lehote, čo je v skratke vyjadrené v populárnej formule ESEP justice delayed - justice denied (neskorá spravodlivosť - žiadna spravodlivosť). Na druhej strane je samozrejmé, že i v konaní podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru sa účastníkom garantujú určité minimálne štandardy konania, v ktorom sa zákonnosť zbavenia osobnej slobody skúma (pozri prehľad u Kmeca, J., v diele Kmec, J., Kosař, D., Kratochvíl, J., Bobek, M. Evropská úmluva o lidských právech. Komentář. Praha : C. H. Beck, 2012, s. 540 a nasl.). Úlohou konajúcich súdov je však v prvom rade zabezpečiť rovnováhu medzi týmito právami (porov. napr. III. ÚS 239/06, č. 62/2006 Zb. ÚS). Uvedomujúc si hodnotu osobnej slobody jednotlivca, už ústavný súd vo svojej judikatúre zdôraznil, že následky procesnej vady konajúceho súdu nemôžu ísť na úkor základného práva na osobnú slobodu zaručeného v čl. 17 ods. 5 ústavy (I. ÚS 217/05, č. 30/2006 Zb. ÚS).

To isté podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky platí aj v prípade takých procesných vád, za ktoré možno považovať to, že sa v danom prípade krajský súd sa vôbec nezaoberal námietkou navrhovateľa ohľadne vyhodnotenia jeho psychického stavu, ktoré bolo dôležité pre posúdenie otázky, či navrhovateľ nie je inou zraniteľnou osobou, pri ktorej zákon o pobyte cudzincov síce pripúšťa zaistenie, ale len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

Do úvahy preto prichádzalo zrušenie rozsudku krajského súdu, pretože krajský súd na túto námietku nedal navrhovateľovi žiadnu odpoveď. Vzhľadom na povahu veci však možno predpokladať, že ten, kto je zbavený osobnej slobody, len ťažko ocení úzkostlivú starostlivosť odvolacieho súdu o jeho procesné práva, ak dôsledkom tejto starostlivosti je len predĺženie stavu jeho neslobody.

Z judikatúry ústavného súdu - založenej prevažne na čl. 46 ods. 1 ústavy - totiž vyplýva, že je povinnosťou všeobecných súdov poskytnúť vo svojich rozhodnutiach odpovede na argumenty účastníkov. Zo žiadneho ustanovenia ústavy však nemožno vyvodíť, že by túto povinnosť mohol splniť vždy len určitý stupeň súdnej sústavy, teda napríklad vždy len súd prvého stupňa. Naopak, pokiaľ túto povinnosť nesplnil alebo len nedostatočne splnil prvostupňový súd, v princípe postačuje, ak ju splní súd rozhodujúci o opravnom prostriedku, pokiaľ by takýto postup nebol na ujmu iných ústavných práv zaručených účastníkom konania.

Najvyšší súd je v zmysle čl. 143 ods. 1 ústavy integrálnou súčasťou sústavy všeobecných súdov, ktorý ústavou nie je nijakým spôsobom obmedzený čo do rozsahu právomocí alebo spôsobu rozhodovania (napríklad tak, že by bol len kasačným súdom). Preto, ak najvyšší súd rozhoduje o opravnom prostriedku a platné procesné predpisy (čl. 143 ods. 2 a čl. 46 ods. 1 ústavy) mu umožňujú meritórne rozhodnutie, teda rozhodnutie o otázke, kvôli ktorej sa navrhovateľ vôbec na všeobecné súdy obrátil, tento spôsob rozhodovania uprednostnil.

Podľa najvyššieho súdu len meritórne rozhodnutie totiž so sebou prináša cieľ samotného súdneho konania, ktorým je odstránenie právnej neistoty, resp. - v prípade čl. 5 ods. 4 dohovoru - rozhodnutie o tom, či osobná sloboda určitej osoby bola alebo nebola obmedzená zákonne a či toto obmedzenie zostane voči nej naďalej účinné alebo nie.

Podľa ustanovenia čl. 5 ods. 1 dohovoru má každý právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem jedného z prípadov vymenovaných v písmenách a/ až f/ uvedeného

odseku, ak sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom. Predmetom ochrany uvedených ustanovení je osobná sloboda jednotlivca, teda voľnosť človeka od vonkajších prekážok a obmedzení jeho pohybu (PL. ÚS 29/95, č. 8/1995 Zb. ÚS).

Ustanovenie § 88 ods. 1 písm. b/ zákona č. 404/2011 Z. z. o pobyte cudzincov umožňuje policajtom zaistiť cudzinca na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia. Dôsledkom takéhoto rozhodnutia je umiestnenie cudzinca v zariadení pre cudzincov, kde je povinný podrobiť sa určeným obmedzeniam.

Podľa § 88 ods. 9 zákona o pobyte cudzincov ustanovenie odseku 1 sa nevzťahuje na maloletú osobu, ktorá nemá zákonného zástupcu. Iné zraniteľné osoby možno zaistiť len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

Zo skutkových okolností daného prípadu je zrejmé, že navrhovateľ je v postavení osoby, proti ktorej bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení a zákaze vstupu na územie Slovenskej republiky, čoho dôsledkom bolo umiestnenie sťažovateľa v Útvare policajného zaistenia Medveďov.

V dôsledku toho prípad navrhovateľa *ratione materiae* spadá pod ochranu poskytovanú ustanovením čl. 5 ods. 1 dohovoru. Rovnako je z uvedených okolností zrejmé, že zaistenie navrhovateľa rozhodnutím cudzineckej polície z 30. januára 2014 predstavuje zásah do práva zaručeného v čl. 5 ods. 1 dohovoru, keďže jeho dôsledkom je obmedzenie osobnej slobody.

Ustanovenie čl. 5 ods. 1 písm. f/ dohovoru umožňuje obmedziť osobnú slobodu v prípade, ak ide o zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osobnej slobody osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie. Citované ustanovenie tak umožňuje obmedziť osobnú slobodu osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie, formou zatknutia, prípadne iného pozbavenia osobnej slobody, ak sa tak stane v súlade so zákonom.

Výkladom uvedeného ustanovenia, ako aj ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b/ zákona o pobyte cudzincov vo vzťahu k obmedzeniu osobnej slobody zaistením na účel výkonu administratívneho vyhostenia sa ústavný súd obsiahlo zaoberal v náleze sp. zn. II. ÚS 264/09. Závery ústavného súdu vyslovené v tomto náleze možno zhrnúť takto:

Ustanovenie čl. 5 ods. 1 písm. f/ dohovoru ani judikatúra ESĽP (porov. Chachal proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 22414/93, rozsudok Veľkého senátu z 15. novembra 1996, ods. 112; Agnissan proti Dánsku, sťažnosť č. 39964/98, rozhodnutie zo 04. októbra 2001, s. 10; Abdolkhani a Karimnia proti Turecku, sťažnosť č. 30471/08, rozsudok z 22. septembra 2009; Saadi proti Spojenému kráľovstvu, sťažnosť č. 13229/03, rozsudok Veľkého senátu z 29. januára 2008, ods. 72) nevyžadujú, aby bolo zaistenie osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie, nevyhnutné (*necessary*), ako to je napríklad v prípade väzby podľa čl. 5 ods. 1 písm. c/ dohovoru, ale postačuje, že ho príslušný orgán považuje za vhodné (*appropriate*). Rovnako ustanovenie § 62 ods. 1 písm. a/ zákona o pobyte cudzincov neustanovuje primeranosť ako predpoklad zaistenia.

Zaistenie však nemôže byť svojvoľné, ale jeho limitom je naplnenie účelu, teda reálnosť vyhostenia. V zmysle judikatúry (Samie Ali proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 24881/94, správa Európskej komisie pre ľudské práva z 26. februára 1997, už citované rozhodnutia Agnissan proti Dánsku a Abdolkhani a Karimnia proti Turecku, rozhodnutia českého Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1As 12/2009 a sp. zn. 2As 80/2009) sú preto orgány verejnej moci pri rozhodovaní o zaistení na účely vyhostenia a pri jeho výkone vždy povinné skúmať, či k vyhosteniu aj skutočne môže dôjsť. Pokiaľ sú príslušným orgánom známe prekážky vyhostenia, nemôže byť zaistenie naďalej považované za zaistenie v rámci konania o vyhostenie v zmysle čl. 5 ods. 1 písm. f) dohovoru.

V zhode s už citovanou judikatúrou ESĽP (porov. Chachal proti Spojenému kráľovstvu, ods. 118, Saadi proti Spojenému kráľovstvu, ods. 66) najvyšší súd vychádza z toho, že takéto zaistenie musí byť vždy

zbavené arbitrážnosti.

Pri posudzovaní, či zaistenie je arbitrážne alebo nie, je potrebné orientovať sa podľa kritérií vymedzených najmä judikatúrou ESĽP. Podľa uvedenej judikatúry (porov. Saadi proti Spojenému kráľovstvu, ods. 67 a nasl.) sa za arbitrážne na účely čl. 5 ods. 1 písm. f/ dohovoru považuje také zbavenie slobody, kde v postupe správnych alebo súdnych orgánov, ktoré o zaistení rozhodujú, je prítomný prvok zlomyseľnosti, teda nedostatku dobromyseľnosti vo vzťahu k účelu zaistenia.

To podľa názoru najvyššieho súdu znamená, že správny orgán rozhodujúci o zaistení je povinný pri svojom rozhodovaní zaoberať sa a vziať do úvahy individuálne okolnosti týkajúce sa daného prípadu cudzinca a musí v takto zistených okolnostiach dospieť k záveru, že skutočne môže dôjsť k naplneniu účelu, ktorému má administratívne zaistenie slúžiť, teda niektorému z dôvodov uvedených v § 88 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov.

To znamená, že správny orgán je pri rozhodovaní o zaistení cudzinca podľa tohto ustanovenia povinný prihliadať aj na zdravotný stav cudzinca, najmä z pohľadu, či tento ho nezaraduje do kategórie zraniteľných osôb (§ 2 ods. 7 zákona o pobyte cudzincov). Podľa uvedeného ustanovenia zraniteľnou osobou je najmä maloletá osoba, osoba so zdravotným postihnutím, obeť obchodovania s ľuďmi, osoba staršia ako 65 rokov, tehotná žena, slobodný rodič s maloletým dieťaťom a osoba, ktorá bola vystavená mučeniu, znásilneniu alebo iným závažným formám psychického, fyzického alebo sexuálneho násillia; v odôvodnených prípadoch možno za staršiu osobu považovať aj osobu mladšiu ako 65 rokov.

Zákon o pobyte v ustanovení § 88 ods. 9 nevyklučuje ani zaistenia takejto osoby, do úvahy však prichádza zaistenie len v nevyhnutnom prípade a na čo najkratší čas.

Podmienkou je, že takéto skutočnosti, resp. prekážky zaistenia na maximálne možnú dobu zaistenia sú správne orgánu v čase rozhodovania o zaistení zrejmé alebo známe, alebo vyšli v konaní najavo.

Osobitne táto povinnosť zaťažuje správne orgány v prípadoch, keď sa rozhoduje o zaistení osoby, ktorá je súčasne aj žiadateľom o azyl.

Správne orgánu v čase rozhodovania o zaistení bolo známe, napokon to aj konštatoval vo svojom rozhodnutí, že navrhovateľ má v dôsledku nadmerne škodlivého konzumu alkoholu a záťaž z migrácie emočne nestabilnú poruchu osobnosti, ktorá ho predisponuje k psychickým poruchám. Pri ustálení zdravotného - psychického stavu navrhovateľa však najmä pri posúdení, či ho možno považovať za zraniteľnú osobu, odporca vychádzal zo záverov znaleckého posudku (MUDr. Meszárosovej a MUDr. Izákovéj) vypracovaného znalkyňami dňa 07. júla 2013, to znamená, že išlo o neaktuálny znalecký.

Preto záver správneho orgánu o tom, že navrhovateľ bol v čase rozhodovania odporcu plne schopný vnímať zmysel správneho konania a svoje postavenie v ňom, je schopný vnímať reálne udalosti, dianie okolo neho a následne ich správne interpretovať a reprodukovať, a teda, že nespadá do kategórie zraniteľných osôb v zmysle zákona o pobyte cudzincov nemohol odvolací súd akceptovať. Keď navyše odporcovi bolo známe, že navrhovateľ v minulosti trpel príznakmi adaptačnej a neskôr posttraumatickej stresovej poruchy. Bez odborného posúdenia aktuálneho zdravotného (psychického) stavu navrhovateľa v čase rozhodovania o zaistení, nebolo možné bez pochyb vylúčiť, že v čase rozhodovania odporcu navrhovateľ príznakmi týchto porúch netrpel, a preto nebolo možné vylúčiť, že ide o zraniteľnú osobu, pri ktorej zákon o pobyte cudzincov síce zaistenie pripúšťa, nie však v maximálne možnej dĺžke (6 mesiacov), ako tak učinil odporca v prípade navrhovateľa.

Z dôvodov vyššie uvedených odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné v zmysle § 220 OSP zmeniť tak, že rozhodnutie odporcu je potrebné zrušiť pre nesprávne právne posúdenie a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

O povinnosti bezodkladne prepustiť navrhovateľa tak, ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku odvolací súd rozhodol podľa § 250sa ods. 7 OSP (účinného od 01. mája 2013), podľa ktorého súd v

rozhodnutí, kterým zruší a vrátí rozhodnutí o zaistení na ďalšie konanie, zároveň nariadi bezodkladné prepustenie osoby zo zaistenia.

Pri rozhodovaní o náhrade trov konania vychádzal odvolací súd z ustanovenia § 250k ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 250l ods. 2 OSP. Navrhovateľ, ktorý mal v konaní úspech, ani ňou poverený zástupca, si právo na náhradu trov konania neuplatnili, preto mu odvolací súd náhradu trov konania nepriznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok n i e j e prípustný.